

„Az Alaptörvény 53. cikke értelmében a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdet ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: katasztrófavédelmi törvény) 46. § (4) bekezdése alapján veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének a feladat- és hatáskörét a polgármester gyakorolja. Ennek korlátot is szab ugyanezen törvényi rendelkezés: a polgármester nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről. A meghozott önkormányzati határozatok törvényességi felügyeletét a fővárosi és megyei kormányhivatal, továbbá az önkormányzati rendeletek törvényességi felügyeletét az Alaptörvény 34. cikk (4) bekezdése alapján a fővárosi és megyei kormányhivatal, továbbá a Kúria látja el.

Az Mötv 132. § (2)-(3) bekezdése szerint a meghozott önkormányzati határozatok törvényességi felügyeletét a fővárosi és megyei kormányhivatal, továbbá az önkormányzati rendeletek törvényességi felügyeletét az Alaptörvény 34. cikk (4) bekezdése alapján a fővárosi és megyei kormányhivatal, továbbá a Kúria látja el. Ha az önkormányzati rendelet nem törvénnyel, hanem magával az Alaptörvény szabályával ellentétes, úgy annak vizsgálatára az Alkotmánybíróság rendelkezik hatáskörrel. A katasztrófavédelmi törvény hivatkozott rendelkezései szerinti jogkör alapján a polgármester (főpolgármester, megyei közgyűlés elnöke) veszélyhelyzet esetében jogosult az önkormányzat zökkenőmentes működése érdekében intézkedni. Ezen jogkörét az Mötv 9. §-ában meghatározott jóhiszeműség és társadalmi rendeltetésnek megfelelő joggyakorlás elvével összhangban kell gyakorolnia, és döntéseinek mindenkor meg kell felelnie a szükségesség és arányosság követelményének. Így többek között a polgármester (főpolgármester, megyei közgyűlés elnöke) dönthet az önkormányzat költségvetése terhére olyan, előre nem tervezett kiadások teljesítéséről is, amely feltétlenül szükséges a veszélyhelyzet ideje alatt a megelőzéshez, védekezéshez, illetve a károk csökkentéséhez. Ugyanakkor a társadalmi rendeltetésnek megfelelő joggyakorlás kereteit túllépi egyebek mellett az, ha a polgármester (főpolgármester, megyei közgyűlés elnöke) az önkormányzat éves költségvetését a katasztrófavédelmi törvény 46. § (4) bekezdése alapján saját hatáskörben úgy fogadja el, hogy az túllépi az önkormányzat veszélyhelyzetre való indokolt reagálóképességének feltételét biztosító mértéket, vagy olyan mértékben módosítaná, amely nem szükséges a veszélyhelyzet kezeléséhez.

A polgármester (főpolgármester, megyei közgyűlés elnöke) a rendkívüli helyzetben a meghozott intézkedésekért a fentiek szerint felelősséggel tartozik.